

Namn att minnas

Assar Lindbeck

Ej annorlunda än George Gordon, lord Byron — fast av något annorlunda orsaker — vaknade professor Assar Lindbeck en morgon och fann sig berömd.

Glädjebägaren innehöll emellertid en droppe malört: berömmet var uteslutande till finnandes i den borgerliga pressen, medan de socialdemokratiska tidningarna var avvisande eller skarpt kritiska. Eftersom hr Lindbeck råkar vara socialdemokrat och har anseende för att vara en av partiets skarpaste ekonomiska hjärnor och främsta finanspolitiska experter gick detta honom djupt till sinnes. Han förklarade sig ha blivit utsatt för »mördande famntag» från den borgerliga pressens sida och beklagade sig lika mycket häröver som över att han blivit missförstådd och misstolkad av sina meningsfränder.

Om så nu verkligen varit fallet har hr Lindbeck otvivelaktigt sig själv att skylla. Morgonen för hans nyvunna berömmelse var torsdagen den 9 mars 1972, och dagen innan hade han på sparbankskonferensen hållit ett tal — eller kåseri som han själv ville kalla det — som innehöll en helt enkelt förintande analys av den socialdemokratiska regeringens politik. Utan att sväva på målet eller darra på manschetten tillkännagav hr Lindbeck att det går åt fanders med Sveriges ekonomi.

I en alltmer internationaliserad värld söker den svenska regeringen, enligt hr Lindbeck, föra en nationell politik på det ekonomiska och sociala området, som alltför starkt avviker från övriga länders. Den offentliga sektorn växer oavbrutet, men i stället för en socialisering av produktionsmedlen har vi fått en socialisering av inkomsterna. Det är inte industrins effektivitet, som brister, det är den offentliga sektorns. Familjeföretagens situation har, därför att politikerna inte bryr sig om att ta reda på effekten av sina beslut, blivit så svår att de snart är helt utslagna. Den solidariska lönepolitiken bidrar till att öka arbetslösheten. De statliga interventionerna har blivit så komplicerade att beslutsfattarnas kompetens för länge

sedan överskridits. På område efter område: jordbrukspolitiken, närings- och lokaliseringpolitiken och bostadspolitikerna, har regeringens åtgärder fått en rakt motsatt effekt mot den avsedda.

Särskilt skeptisk var hr Lindbeck mot de tilltagande centraliseringstendenserna: »Det är inte säkert att hushåll, företag och organisationer utan vidare finner sig i att överlämna allt fler beslut till en grupp tjänstemän och politiker i den offentliga sektorn, med ett minimum av information om förhållandena på enskilda arbetsplatser — det må sedan vara i företag, i sjukhus eller i klassrum.» Och han vände sig speciellt mot »en grupp yngre tjänstemän i departementen som i allmänt oförstånd vill leka chefer över företagsledarna i näringslivet eller som det numera heter 'styra' företagen.» I sin slutkläm gick han så långt att han jämförde våra förhållanden med förhållandena i Östeuropa: »Där försöker man nu komma bort från det deformeringssystem med regleringar och selektiva subventioner, som man haft i 20 år. Och här har vi nu fått en tendens att introducera sådant i vårt land.»

Hr Lindbeck meddelade själv att han tänkte ge politikens heliga kor några ordentliga kängor, så han borde knappast ha kunnat bli överraskad av resultatet. När en framstående socialdemokratisk ekonom utan att skräda orden säger ungefär detsamma om regeringens politik som den borgerliga oppositionens mera klarsynta företrädare sedan länge sagt, måste det rimligtvis väcka ett betydande uppseende. Under sådana förhållanden kan man näppeligen bli förundrad om exempelvis Dagens Nyheter skriver att talet var av central betydelse och blev till »en radikal uppgörelse med nästan alla de doktriner, som under senare år brett ut sig inom regeringspartiet och gett dess ekonomiska politik en östlig karaktär». Lika litet kan det framkalla häpnad att exempelvis Arbetet och Aftonbladet beskyller Lindbeck för att ha »kapitulerat», talar om hans »ytliga,

liberala föreställningsvärld» och påstår att han upphört att »omfatta tanken på att skapa ett samhälle byggt på demokratisk socialism.»

Mot dessa beskyllningar, resp instämman- den, har hr Lindbeck värjt sig mera energiskt än övertygande. Och när Dagens Nyheter kom på den goda idén att sammanföra statsminister Palme med hans ekonomiske lärofader Lindbeck till en fem timmars diskussion med utgångspunkt från Lindbecks inlägg vid sparbankskonferensen blev resultatet kanske inte riktigt vad man inom socialdemokratins militanta vänsterflygel hoppats. Det visade sig visserligen att de båda herrarnas synpunkter inte låg så långt ifrån varandra, men det berodde — som Aftonbladet med tydligt missnöje anmärkt — på att Palme närmade sina synpunkter till Lindbecks, som i sin tur, vilket ovan framgått, i mycket överensstämmer med den borgerliga oppositionens. Tydligt är att Lindbeck måste betraktas som representativ för den mera sansade socialdemokratins kritiska attityd till regeringens ekonomiska politik och därför av Olof Palme behandlats med silkesvantar.

Det är inte första gången Lindbeck med sin ljusa, klara, något gälla, nästan frökenaktiga stämma låtit undslippa sig uttalanden som haft karaktären av åskmuller. Som jordbruks- expert har han framlagt radikala förslag till rationaliseringar och som bostadsexpert har han stött i stäv med regeringens intentioner krävt hyresregleringens upphävande. Överhuvudtaget är han inte mycket för att falla in i kören, tjuta med ulvarna och gå i flock och farnöte; han har vid åtskilliga tillfällen givit prov på en självständighet och en oförskräckthet som tillvunnit honom sympati långt utan-

för de egna ledan — och kanske främst just där.

Assar Lindbeck är norrlänning, närmare bestämt från Umeå, där han föddes 1930 som son till en socialtjänsteman. Efter en pol mag i Uppsala började han studera nationalekonomi i Stockholm och blev docent i detta ämne 1963. Då hade han redan hunnit tjänstgöra i finansdepartementet 1953—56, studera vid Yale 1957—58 och vara gästprofessor i Michigan 1958. År 1964 blev han professor i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm, där han lär ha ryckt upp undervisningen högst väsentligt och blivit en omtyckt, respekterad och kanske inte så litet fruktad lärare. Det påstås vara besvärligt att tentera för honom, särskilt i pristeori.

Han har varit ledamot i jordbruksakkun- niga, expert hos OECD i Paris och hos inrikesdepartementet och riksbanken; han har varit medlem i gymnasieutredningen och universitetskommittén och har utgivit en raskrifter i ekonomiska och politiska ämnen. Han ogillar karriärister, särskilt i form av unga anpassningsdugliga politiker, som bara angriper ofarliga auktoriteter, men gillar tennis och musik — han har faktiskt varit aktiv medlem av såväl en tennisklubb som en orkesterförening. Vid sidan av sina färdigheter som tennisspelare och musikanter har han givit övertygande belägg för att han inte är någon anpassningsduglig politiker, som bara angriper ofarliga auktoriteter. Visserligen går nog Arbetet litet väl långt när den utnämner Assar Lindbeck till »landets ledande borgerliga ekonom». Men det är inget dåligt betyg för en socialdemokratisk professor i nationalekonomi.